

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โดยที่ธุรกิจเริ่มต้นหรือ ‘Startup’ เป็นธุรกิจที่อาจถูกผลักดันโดยผู้ประกอบการเพียงคนเดียว และเริ่มต้นโดยมีทรัพยากรด้านเงินทุนและบุคลากรอย่างจำกัด ซึ่งลักษณะสำคัญของธุรกิจ Startup ประกอบไปด้วยธุรกิจที่เน้นขายไอเดีย ประสบการณ์ (Experience) หรือการนำเสนอคุณค่าใหม่ (Value proposition) โดยธุรกิจนั้นอาจใช้นวัตกรรมใหม่ๆ (Innovation-driven) หรือแนวความคิดใหม่ (Disruptive) เพื่อสร้างความแตกต่างและแรงซึ่งกระทบต่อกลุ่มลูกค้าเดิมในตลาด หรือกลุ่มลูกค้าใหม่ที่ยังไม่เข้ามาสู่ตลาด ซึ่งต่างจาก วิชากิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SMEs โดยทั่วไป¹ ซึ่งมักยึดติดกับ แนวคิดหรือ โมเดลธุรกิจแบบเดิม อย่างไรก็ตาม จากพื้นฐานของธุรกิจที่เริ่มจากความคิดของผู้ประกอบการที่กล้าเสี่ยงลองผิดลองถูก ด้วยเหตุนี้บาง Startup อาจเผชิญความล้มเหลวและต้องออกจากตลาดไปในที่สุด เนื่องจากไม่สามารถสร้างและ ทำซ้ำรูปแบบการทำธุรกิจที่มีผลกำไรอย่างยั่งยืนได้² โดยส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หรือเห็นโอกาสที่ยังไม่มีใครเคยเห็นที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ เช่น แอปพลิเคชันเกี่ยวกับประกันรถยนต์เมื่อเกิดอุบัติเหตุด้วยตัวเอง แอปพลิเคชันรวมที่จอดรถ เป็นต้น

ในปัจจุบันรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับธุรกิจ Startup มากขึ้น โดยรัฐบาลของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชาได้ให้ความสำคัญกับธุรกิจ Startup โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Startup ในภาคเกษตรและอาหาร³ ด้านการศึกษา และด้านสุขภาพ เนื่องจากธุรกิจ Startup นี้สามารถทำหน้าที่เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ดี

¹ ณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ. (2560). *Startup คิดให้ดัง ทำให้รวย*. กรุงเทพฯ: โหม่งต้มก๊อปปี้. หน้า 24.

² ศิริศักดิ์ เขยคำแหง และคณะ. (2558). *ธุรกิจ Startup : โมเดลธุรกิจยุคใหม่*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.sasinconsulting.com/wp-content/uploads/2016/08/Startup-A-Business-Model-for-the-Next-Generation-Part-2.pdf>. [2560, 2 มกราคม].

³ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2559). *มหกรรมยิ่งใหญ่ “Startup Thailand 2016” ครั้งแรกในประเทศไทย เปิดอย่างเป็นทางการ รวมพลังสตาร์ทอัพเติบโตแบบก้าวกระโดดของเศรษฐกิจไทย*. (ออนไลน์).

แม้ว่ารัฐบาลไทยมีความพยายามในการสร้างระบบนิเวศน์ทางธุรกิจ (Startup ecosystem) ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยทางด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ปัจจัยด้านการให้ความรู้ความเข้าใจในการทำธุรกิจ Startup และการเป็นผู้ประกอบการที่ดี ปัจจัยด้านส่งเสริมนโยบายการส่งเสริมการลงทุน รวมไปถึงมาตรการจูงใจทางด้านภาษีสำหรับผู้ประกอบการและนักลงทุน⁴ เพื่อช่วยให้ Startup โดยเฉพาะ Tech Startup เกิดขึ้นมาทดแทนธุรกิจรูปแบบเดิมๆ ด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น มาตรการสนับสนุนด้านการลดภาษีอากร การจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมธุรกิจ Startup ตลอดจนสร้างองค์กรส่งเสริมการประกอบกิจการของธุรกิจ Startup โดยเฉพาะ เป็นต้น ทั้งนี้ การที่ Startup ส่วนใหญ่มักมีปัญหาในการระดมทุนเนื่องจาก ปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เนื่องจากอยู่ในช่วงเริ่มต้นธุรกิจไม่มีหลักประกันในการกู้ยืม และยังไม่พร้อมเข้าตลาดใหม่ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ ก.ล.ต. จึงมีนโยบายสนับสนุนธุรกิจ Startup มีช่องทางเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากตลาดทุนเพิ่มเติมในรูปแบบที่เรียกว่า การระดมทุนจากมวลชน (Crowdfunding)⁵ กล่าวคือ เป็นการอนุญาตให้มีการเสนอขายหลักทรัพย์ผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (crowdfunding portal) ได้ โดยอนุญาตให้ขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นทุนก่อน โดยบริษัทผู้เสนอขายต้องเสนอขายผ่านผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เพียงรายเดียวใน 2 กรณี คือ ขายแก่ผู้ลงทุนรายบุคคลและขายให้กับผู้ลงทุนสถาบัน ทั้งนี้ผู้ให้บริการการระดมทุนจากมวลชน ต้องได้รับการเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และลงทุนได้ไม่เกิน 5 แสนบาทต่อระยะเวลา 12 เดือน แต่อย่างไรก็ตาม การระดมทุนในรูปแบบดังกล่าวก็ยังมีได้ทำให้ธุรกิจ Startup ประสบความสำเร็จเนื่องจากมีความเสี่ยงสูงนั่นเอง

ทั้งนี้ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ช่วยหาทางแนวทางในการแก้ไขปัญหาเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนเริ่มของธุรกิจ Startup โดยเห็นว่าควรมีการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มทุนและการบริหารจัดการหุ้นของบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยเฉพาะ

เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news-ministry/2012-08-15-09-44-13/item/102859>.

[2560, 5 มกราคม].

⁴ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). *รู้จักธุรกิจสตาร์ทอัพ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน. หน้า 14.

⁵ พัทธิธีรา สุวรรณทัต. (2556). *อุตสาหกรรมสร้างสรรค์กับการระดมทุน Crowdfunding*. กรุงเทพฯ: สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/article/crowdfunding_nov13.pdf. [2561, 1 มิถุนายน].

อย่างยิ่งข้อห้ามในการออกหุ้นกู้และการเปลี่ยนแปลงหุ้นบุริมสิทธิ⁶ แต่อย่างไรก็ดี ในต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐอินเดีย เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ให้อำนาจในการออกหุ้นกู้สามารถใช้สิทธิในนามของบริษัท จำกัด ซึ่งควรจะได้นำมาเป็นข้อพิจารณาในการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ธุรกิจ Startup ของไทย สามารถระดมทุนได้จากประชาชนหรือนักลงทุนที่สนใจ

ทั้งนี้ การที่ธุรกิจ Startup มักจะมีการจัดตั้งในรูปแบบของบริษัทจำกัดและมีข้อจำกัดใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1229 ซึ่งห้ามมิให้บริษัทออกหุ้นกู้จึงทำให้ธุรกิจ Startup ไม่สามารถระดมเงินทุนเพื่อมาใช้ในกิจการ รวมทั้งการระดมทุนจากมวลชน (Crowdfunding) ยังไม่เป็นที่นิยมของผู้ลงทุนเนื่องจากมีความเสี่ยงสูง ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาเพื่อหา แนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1229 และพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2559) ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ธุรกิจ Startup ที่จัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัดสามารถระดมทุนได้จากประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสตาร์ทอัพ และการ ระดมทุนของธุรกิจสตาร์ทอัพ

1.2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกหุ้นกู้ในประเทศไทยและต่างประเทศ

1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการลงทุนของธุรกิจสตาร์ทอัพ

1.2.4 เพื่อเสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกหุ้นกู้ของบริษัท จำกัด

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ธุรกิจสตาร์ทอัพเป็นธุรกิจเริ่มต้นที่ตอบสนองการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา โดยมีทรัพยากรด้านเงินทุนและบุคลากรอย่างจำกัด การ เข้าถึงแหล่งเงินทุนการออกหุ้นกู้เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดสภาพคล่องทางธุรกิจ แต่เนื่องจากประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1229 ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้บริษัทจำกัดออกหุ้นกู้ ซึ่งข้อห้ามดังกล่าว ได้รับยกเว้นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.

⁶ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2560). *การเปลี่ยนแปลงหุ้นบุริมสิทธิ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.dbd.go.th/mobile/news_view.php?nid=469404633. [2561, 4 มิถุนายน].

2559) แต่ก็ยังมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมหรือออกข้อยกเว้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1229 และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2559) ให้มีความสอดคล้องกัน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามการออกหุ้นกู้ของบริษัทจำกัดและกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาศึกษาและหามาตรการทางกฎหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ให้รองรับการประกอบธุรกิจประเภท Startup ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับกฎหมายของประเทศไทย โดยจะศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศที่มีการออกหุ้นกู้ในการลงทุนในธุรกิจ ได้แก่ สาธารณรัฐอินเดีย เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ทำการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อคิดเห็นต่าง ๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารดังกล่าวมาวิเคราะห์หาข้อสรุปตลอดจนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ในเว็บบไซต์ต่างๆ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ทำให้เข้าใจความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจสตาร์ทอัพและการระดมทุนของธุรกิจสตาร์ทอัพ
- 1.6.2 ทำให้เข้าใจกฎหมายในการออกหุ้นกู้ในประเทศไทยและต่างประเทศ
- 1.6.3 ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับการลงทุนในการออกหุ้นกู้ของบริษัทจำกัดในธุรกิจสตาร์ทอัพ
- 1.6.4 ทำให้ได้แนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกหุ้นกู้ของบริษัทจำกัดในธุรกิจสตาร์ทอัพ